

UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
MIHAIL KOGĂLNICEANU, NR. 1, 400084 CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
ŞCOALA DOCTORALĂ „ISIDOR TODORAN”
NICOLAE IVAN F.N., CLUJ-NAPOCA
TELEFON 0040 264 431 005
E-MAIL: OT@OT.UBBCLUJ.RO
WEB: [HTTP://SCDOCT.ORTH.RO](http://SCDOCT.ORTH.RO)

DREPT CANONIC ŞI ADMINISTRAŢIE BISERICESCĂ

PR. CONF. UNIV. DR. PATRICIU DORIN VLAICU

ARII TEMATICE:

1. PRINCIPIILE CANONICE ÎN VIAŢA BISERICII
2. IONOMIA BISERICESCĂ ŞI ÎNCADRAREA EI CANONICĂ
3. ÎNCADRAREA CANONICĂ A PASTORAŢIEI
4. LIBERTATEA RELIGIOASĂ ŞI DE CULT ÎN CONTEXTUL ROMÂNESC ŞI EUROPEAN

BIBLIOGRAFIE:

- AFANASSIEFF, N., „The Canons of the Church: Changeable or Unchangeable?”, în: *St. Vladimir's Seminary Quarterly*, 11 (1967), pp. 54-58.
- AFANASSIEFF, N., *L'Eglise du Saint Esprit*, Ed. du Cerf, Paris 1975.
- AFANASSIEFF, N., „L'infaillibilité de l'Eglise du point de vue d'un théologien orthodoxe”, în: *L'infaillibilité de l'Eglise*, O. Rousseau (ed.), Journées œcuméniques de Chevetogne 25-29 September 1961, Chevetogne 1962, 183-201.
- AGHNIDES, T., *The Ecumenical Patriarchate of Constantinople in the light of the Treaty of Lausanne*, New-York, 1964.
- ALBERIGO, G., „La collegialità episcopale et la comunione delle chiese alla luce del Vaticano”, în: G. ALBERIGO, *La Chiesa nella storia*, Brescia, 1988, pp. 274-302.
- ALEXA, Ştefan, „Biserica una şi Bisericile cele multe”, în: *Ortodoxia*, XXV (1973), 2, pp. 320-325.
- ALEXE, Gheorghe, „Catolicitatea în înţelesul ei ortodox”, în: *Mitropolia Olteniei*, 7-8, 1967, pp. 624-628.
- ALEXE, Ştefan, „Eclesiologia Părinţilor apostolici”, în: *Studii Teologice*, VII (1955), 5-6, pp. 368-381.
- ALEXE, Ştefan, „Eclesiologia Sfântului Grigorie de Nyssa”, în: *Glasul Bisericii*, XXX (1971), 7-8, pp. 625-632.
- ALFEYEV, H., „II primato e la conciliarità nella tradizione ortodossa. Discorso all' Assemblea della Commissione teologica della Conferenza Episcopale Svizzera”, în: *Odigos* 26 (2007), 2, pp. 4-8.
- ALFEYEV, H., „La notion du territoire canonique dans la tradition orthodoxe”, în: *Diakonia. Bulletin de la Fraternité orthodoxe en Belgique* 2005, 49, pp. 30-32 şi 50, pp. 25-28.

- ALFEYEV, H., „La primauté et la conciliarité dans la tradition orthodoxe”, în: *Irénikon*, 78 (2005), pp. 24-36.
- ALFEYEV, H., „Les églises orthodoxes ne feront pas leur deuil du titre de patriarche d'Occident”, în: *Istina*, 51 (2006), pp. 16-18.
- ALFEYEV, H., *L'Orthodoxie. Histoire et structures canoniques de l'Eglise orthodoxe*, Paris, 2009.
- ALIVIZATOS, A., *Marriage & Divorce. In Accordance with the Canon Law of the Orthodox Church*, University of London, London, 1948.
- ALIVIZATOS, A., *The Sacraments*, London, 1937.
- ALVAREZ DE LAS ASTURIAS, N., „Patriarca de Occidente: razones históricas para la renuncia a un título”, în: *Revista Espanola de Teologia*, 66 (2006), pp. 431-463.
- ANDREICUȚ, Andrei, *Spovedanie și comuniune*, Ed. Episcopiei, Alba-Iulia, 1998.
- ANTÓN, A., „Sinodo e collegialità extraconciliare dei vescovi”, în: *La collegialità episcopale per il futuro della Chiesa*, V. Fagiolo și G. Concetti (eds.), Firenze, 1969, pp. 62-78.
- ARCHONTONIS, B., „A Commun Code for orthodox Churches”, în: *Kanon*, 1 (1973), pp. 45-53.
- ARION, Leon, „Conceptia paulină despre Biserică, cu specială privire la Epistola către Efeseni”, în: *Studii Teologice*, XVII (1965), 7-8, pp. 402-417.
- ARION, Leon, „Unitatea și universalitatea Bisericii după epistolele pauline”, în: *Studii Teologice*, XIX (1967), 1-2, pp. 45-61.
- ARRIETA, J. I., „Il regolamento del Sinodo. Novità e prospettive”, în: *Ius Ecclesiae*, 19 (2007), pp. 659-670.
- AUSTIN, R. J., „The Particular Church and the Universal Church in the 1983 Code of Canon Law”, în: *Studia Canonica*, 11 (1988), pp. 339-357.
- BAILLARGEON, G., *Perspectives orthodoxes sur l'Eglise-Communion: l'œuvre de Jean Zizoulas*, Montreal, 1989.
- BAKHOUM, H. N., „Il diritto particolare delle Chiese patriarcali sui iuris”, în: *Apollinaris*, 82 (2009), pp. 723-741.
- BARBERINI, G., „Appunti e riflessioni sull'applicazione del principio di sussidiarietà nell'ordinamento della Chiesa”, în: *Ephemerides Iuris Canonici*, 36 (1980), pp. 329-361.
- BÂRLĂDEANU, N., „Obiceiul juridic în pravilele românești tipărite”, în: *Studii Teologice*, XVI (1962), 1-2, pp. 91-105.
- BARROCHE, J., „La subsidiarité. Le principe et l'application”, în: *Etudes* 152 (2008), pp. 777-788.
- BARTAS, G., „Accord entre le Phanar et l'Eglise de Grèce à propos des Eglises de la dispersion”, *Echos d'Orient*, 11 (1908), pp. 54-55 și 243-245.
- BARTHOLOME I., „L'apport de l'Eglise orthodoxe à la construction de l'Europe”, în: *Sobornost* 190 (juillet-août 1994), pp. 25-26.
- BELEA, Nicodim, „Îndatoririle duhovnicului după Sfintele Canoane”, în: *Studii Teologice*, III (1951), 9-10.
- BELU, Dumitru, „Autoritatea în Biserică”, în: *Ortodoxia*, XIII (1961), 4, pp. 555-563.
- BELU, Dumitru, „Împărăția lui Dumnezeu și Biserica”, în: *Studii Teologice*, VIII (1956), 9-10, pp. 539-553.
- BELU, Dumitru, „Învățătura ortodoxă și catolică despre Biserică”, în: *Ortodoxia*, IV (1954), 4, pp. 311-325.
- BERTONE, T., «La legge canonica e il governo pastorale della Chiesa: il ruolo specifico del Pontificio Consiglio per i Testi Legislativi», în: *La legge canonica nella vita della Chiesa. Indagine e prospettive nel segno del recente Magistero Pontificio*. Atti del Convegno di studio tenutosi nel XXV Anniversario della promulgazione del Codice di Diritto Canonico, Aula del Sinodo in Vaticano, 24-25 gennaio 2008, Pontificio Consiglio per i Testi Legislativi (ed.), Città del Vaticano, 2008, pp. 29-43.
- BERTRAMS, W., „De principio subsidiarietatis in iure canonico”, în: *Periodica*, 46 (1957), pp. 3-65.

- BERTRAMS, W., „De Synodi Episcoporum potestate cooperandi in exercitio potestatis primatialis”, în: *Periodica*, 57 (1968), pp. 528-549.
- BERTRAMS, W., „La collegialità episcopale”, în: *La Civiltà Cattolica*, 115 (1964), pp. 436-455.
- BEYER, J., „Chiesa universale e chiese particolari”, în: *Vita Consacrata*, 18 (1982), pp. 73-87.
- BEYER, J., „De Synodi Episcoporum natura melius determinanda”, în: *Periodica*, 84 (1995), pp. 609-626.
- BEYER, J., „Le principe de subsidiante: son application dans l'Eglise”, în: *Gregorianum*, 69, (1988), pp. 435-459.
- BEYER, J., „Principe de subsidiante ou juste autonomie dans l'Eglise”, *Nouvelle Revue Théologique*, 108 (1986), pp. 801-822.
- BIRDAȘ, Emilian, „Stavropighia în Dreptul bisericesc”, în: *Glasul Bisericii*, XIV (1955), 3-4, pp. 186-198.
- BLAZQUES, N., „Primado de Pedro e infalibilidad papal”, în: *Studium*, 42 (2002), pp. 205-221.
- BLEIZIFFER, W. A., „Episcopale munus. Considerații canonice asupra ministerului episcopal”, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica*, LII (2007), pp. 145-162.
- BLEIZIFFER, W. A., „Termenul ecleziastic de Biserică *sui iuris*”, în: *Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Theologia Catholica*, XLVI (2001), pp. 63-72.
- BOBRINSKOY, Boris, *Le mystère de l'Eglise*, Cerf, Paris, 2003.
- BOCIURKIW, B. R., „The Ukrainian Autocephalous Orthodox Church, 1920-1930: A Study in Religious Modernisation”, în: *Religion and Modernisation in the Soviet Union*, D. Dunn, (ed.), Colorado, 1977, pp. 310-347.
- BOEGLIN, J.-G., *Pierre dans la communion des Eglises. Le ministère pétrinien dans la perspective de l'Eglise-Communion et de la communion des Eglises*, Paris, 2004.
- BOGEVE, J., „Les nouvelles autonomies orthodoxes”, în: *Echos d'Orient*, 26 (1923), pp. 478-494.
- BOGOLEPOV, A., „Conditions of Autocephaly”, în: *St. Vladimir's Seminary Quarterly*, 5 (1961) 11-37.
- BONNET, M., „La dispense dans le Code”, în: *Les Cahiers du droit ecclésial*, I (1984), 51-56, pp. 101-113.
- BORDASIU, Nicolae, „Biserica – comuniune. Aspecte eclesiologice actuale”, în: *Ortodoxia*, XXIII (1973), 1, pp. 121-128.
- BOUIX, D.-M., *Du concile provincial, ou traité des questions de théologie et de droit canon qui concernent les conciles provinciaux*, Paris, 1850.
- BOZIC, J. Z., *Die Autokephalieerklärung der Makedonischen Orthodoxen Kirchen*, Würzburg, 1994.
- BRANIȘTE, Ene, „Despre Sfântul și Marele Mir și Taina Mirungerii”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, XCVI (1978), 5-6, pp. 530-535.
- BRANIȘTE, Ene, „Sfințirea Sfântului și Marelui Mir”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, 1965, 3-4, pp. 220-225.
- BRANIȘTE, Ene, „Unitate și varietate în cultul liturgic al Bisericilor Ortodoxe Autocefale”, în: *Studii Teologice*, 7 (1955), pp. 423-444.
- BRIA, Ioan, „Introducere în eclesiologia ortodoxă”, în: *Studii Teologice*, XXVIII (1976), 7-10, pp. 695-704.
- BRIA, Ioan, „Prezența și lucrarea Duhului Sfânt în Biserică”, în: *Ortodoxia*, XXX (1978), 3, pp. 488-496.
- CHIȚESCU Nicolae, „Sobornicitatea Bisericii”, în: *Studii Teologice*, XXII (1970), 3-4, pp. 150-168.
- BRIA, Ioan, „Prezența și lucrarea Sfântului Duh în Biserică”, în: *Ortodoxia*, XXX (1978), 3, pp. 488-496.
- BRODERICK, J. F., „The Sacred College of Cardinals. Size and Geographical Composition (1099-1986)”, în: *Archivimi Historiae Pontificiae*, 25 (1987), pp. 7-71.
- BRUNI, G., *Quale ecclesiologia? Cattolicesimo e Ortodossia a confronto. Il dialogo ufficiale*, Ed. Paoline, Milano, 1999.
- BUCĂLAE, Aurel, „Ecumenicitatea Bisericii în sfintele canoane”, în: *Ortodoxia*, XXI (1969), 3, pp. 417-430.
- BUCEVSCHI, Orest, „Despre Sfânta Taină a Mărturisirii”, în: *Studii Teologice*, XI (1959), 3-4.
- BUJOREANU, Ioan, *Colecțiune de legiuirile României vechi și cele noi*, vol. III, București, 1855

- BULGAKOFF, Serghei, *L'Orthodoxie*, Paris, 1932.
- BULGAKOV, S., „L'Eglise comme organisation sacramentale et hierarchique”, în: *Le Messager orthodoxe*, 1969, 46-49.
- BURKHARD, J. J., „The Interpretation and Application of Subsidiarity in Ecclesiology: an Overview of the Theological and Canonical Literature”, în: *Jurist*, 58 (1998), pp. 279-342.
- CALINIC, D. D., *Studiu despre ierarhia și instituțiunea sinodală în Biserica ortodoxă a răsăritului în genere*, București, 1883.
- CASANOVA, Jose, *Public Religions in the Modern World*, University of Chicago Press, Chicago, 1994.
- CASEL, Odo, *Le mystère du cult dans le Christianisme*, trad. de J. Hild și A. Liefoghe, Ed. Cerf, Paris, 1964.
- CASTERMAN, Derksen Karl et alii, *Les deux visages de la theologie de la secularisation. Analyse critique de la theologie de la secularisation*, Paris, 1970.
- CERETTI, G., *Divorzio, nuove nozze e penitenza nella Chiesa antica*, Bologna, 1997.
- CETERCHI, Ioan și CRAIOVAN, Ion, *Introducere în Teoria generală a Dreptului*, Ed. All, București, 1993.
- CHIRAMEL, J., *The patriarchal Churches in the Oriental Canon Law*, Rome, 1992.
- CHIRICESCU, C., *Privire asupra instituției sinodale*, București, 1909.
- CHIRON, J.-F., *L'infailibilité et son objet: l'autorité du magistère infailible de l'Eglise s'étend-elle sur des verités non-revelees?*, Paris, 1999.
- COLEMAN, P., *Christian Attitudes to Marriage from Ancient times to the third Millennium*, SCM Press, London, 2004.
- CONSTANTINESCU, Iulian M., *De impedimentis matrimonii. De la acrivia canonică la iconomia bisericească*, Ed. Universitaria, Craiova, 2011.
- COSTIGAN, R., *The Consensus of the Church and Papal Infallibility: a study in the background of Vatican I*, Catholic University of America Press, Washington, 2005.
- COZMA, Ioan, *Canoanele întregitoare ale patriarhilor de Constantinopol Ioan Ajunătorul, Nichifor Mărturisitorul și Nicolae Grămăticul*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2010.
- D'ONORIO, J. B., *Le Pape et le gouvernement de l'Eglise*, Fleurus-Tardy, Paris, 1992.
- DACANAY, S. J. și ADOLFO N., *Canon Law on Marriage*, Loyla School of Theology, Quezon City, 2000.
- DALDAS, N., *Le Patriarche cecumenique de Constantinople et le statut canonique de la „diaspora” orthodoxe grecque de langue grecque. Le cas de la France*, Katerini, 2001.
- DAUVILLIER, Jean și DE CLERCQ, Carlo, *Le mariage en droit canonique oriental*, Librairie du Recueil Sirey, Paris, 1936.
- DE SARDES, M., *Le Patriarcat cecumenique dans l'Eglise orthodoxe*, trad. de J. Touraille, Paris, 1975.
- DE HALLEUX, A., „La collégialité dans l'Eglise ancienne”, în: *Revue Théologique de Louvain*, 24 (1993), pp. 433-454.
- DE LABAC, H., *Les eglises particulieres dans l'eglise universelle*, Paris, 1971.
- DEMETER, Ioan și CETERCHI, Ioan, *Introducere în studiul dreptului*, Ed. Științifică, București, 1962.
- DESTIVELLE, H., *Le concile de Moscou (1917-1918): la creation des institutions conciliaires de l'Eglise orthodoxe russe*, Éd. du Cerf, Paris, 2006.
- DJUVARA, Mircea, *Teoria generală a dreptului*, Ed. Socec & Co, București, 1930.
- DRON, Constantin, *Valoarea actuală a canoanelor*, teză de doctorat, București, 1928.
- DRON, Constantin, *Canoanele – text și interpretare, I. Canoanele Apostolice*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1933.
- DUPRE LA TOUR, F., *Le synode des eveques dans le contexte de la collegialite. Une etude theologique de „Pastor Aeternus” à „Apostolos Suos”*, Paris, 2004.

- DURĂ, Nicolae, *Le regime de la synodalite selon la legislation canonique conciliaire, cecumenique du I er millenaire*, București, 1999.
- DURĂ, Nicolae, *Precizări privind unele noțiuni ale Dreptului canonic (Depunere, Caterisire, Excomunicare – Afurisire și Anatema) în lumina învățaturii ortodoxe. Studiu canonic*, EIBMO, București, 1987.
- DVORNIK, F., *The Idea of Apostolicity in Byzantium and the Legend of the Apostle Andrew*, Harvard University Press, Cambridge, 1958.
- Eastern Catholic Church Law. According to the Code of Canons of the Eastern Churches*, Brooklyn-New York, 1993.
- EMPLE, P., *Papal primacy and the universal Church*, Minnesota, 1974.
- ERBICEANU, Constantin, *Căsătoria în Biserica noastră națională din timpurile vechi până în prezent în raport cu canoanele și legile civile*, Tipo-Litografia „Cărților bisericești”, București, 1899.
- EVDOKIMOV, Paul, *Sacrement de l'amour. Le mystère conjugal à la lumière de la tradition orthodoxe*, Paris, 1980.
- FAMEREE, J., „Communion ecclesiale, conciliarite et autorite. Le Document de Ravenne”, în: *Revue Théologique de Louvain*, 40 (2009), pp. 236-247.
- FLEURY, Jean, *Recherches historiques sur les empêchements de parenté dans le mariage canonique des origines aux fausses décrétales*, thèse de doctorat, Paris, 1933.
- FLOCA, Ioan N. și JOANTĂ, Sorin, *Administrație bisericească parohială și legislație*, Ed. Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2001.
- FLOCA, Ioan N. și JOANTĂ, Sorin, *Drept Bisericesc*, vol. I, Ed. Arhidiecezană, Sibiu, 2006.
- FLOCA, Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe, Note și comentarii*, Sibiu, 2005.
- FLOCA, Ioan N., *Din istoria Dreptului românesc*, vol. I-III, Sibiu, 1993.
- FLOCA, Ioan N., *Drept Canonic Ortodox. Legislație și administrație bisericească*, vol. I-II, București, EIBMO, 1990.
- FLOCA, Ioan N., *Originile Dreptului scris în Biserica Ortodoxă Română*, Sibiu, 1969.
- FLOCA, Ioan, *Carte românească de învățătură de la Parvilele împărătești și de la alte Jindețe (Iași, 1646)*, Sibiu, 1993.
- FONTI, C., *Codificarea canonică orientală. Studii istorice asupra izvoarelor dreptului canonic oriental*, Roma-Vatican, 1932.
- FRUNZĂ, Sandu, *Fundamentalismul religios și noul conflict al religiilor*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2003.
- GABOR, Adrian, *Biserica și Stat în timpul lui Teodosie cel Mare*, Ed. Bizantină, București, 2004.
- GARCIADIEGO, A., *Katholiké Ekklesia: el significado del epíteto „Católica” aplicado a „Iglesia” desde San Ignacio de Antioquía hasta Orígenes*, México, 1953.
- GARUTI, A., *Il papa patriarca d'Occidente? Studio storico-dottrinale*, Ed. Francescane, Bologna 1990.
- GAUDAMENT, J., *Le mariage en Occident. Les mours et le droit*, Ed. du Cerf, Paris, 1987.
- GAUDEMET, Jean, *Le Gouvernement de l'Eglise a l'epoque classique*, Ed. Cujas, Paris, 1979.
- GAVRILĂ, Vasile, *Taina Nunții – Viață întru Împărăție*, Ed. Fundația „Tradiția Românească”, București, 2004.
- GHIRLANDA, G., *Il diritto nella Chiesa mistero di comunione*, Roma, 1990.
- GHIRLANDA, G., *Introduzione al Diritto ecclesiale*, Casale Monferrato, 1993.
- GIANPAOLO, Romanato et alii, *Religie și putere*, trad. de Maria Magdalena Anghelescu și Șerban Anghelescu, Ed. Polirom, București, 2005.
- HAJJAR, J., *Le synode permanent-synode endemoussa: dans l'Eglise byzantine des origines au XX ème siecle*, Rome, 1962.
- HASLEHURST, R. S. T., *Some Account of the Penitential Discipline of the Early Church*, S P C K, London, 1921.

- HEFELE, Leclercq, *Histoire des Conciles*, Paris, 1907-1957.
- HERGHELEGIU, M.-E., *Reservatio Papalis. A Study on the Application of the Legal Prescription According to the 1983 Code of canon law*, Münster, 2008.
- HIEROTHEOS DE NAFPAKTOS, *Secularismul. Un cal troian în Biserică*, trad. de Tatiana Petrache, Ed. Egumenița, Galați, 2004.
- HOMIAKOV, Alexis, *Biserica este una*, trad. de Elena Derevici și Lucia Mureșan, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004.
- ICĂ, I. Ioan jr., *Canonul Ortodoxiei I. Canonul Apostolic al primelor secole*, Ed. Deisis/Stavropoleos, Sibiu, 2008.
- Il principio della sussidiarietà nella dottrina sociale della Chiesa: testi integrali della Rerum novarum e dei documenti pontifici pubblicati per le ricorrenze dell'enciclica leonina con presentazioni di P. Raimondo Spiazzi o.p.*, P. Magagnotti (ed.), Bologna, 1991.
- Împărtășirea continuă cu Sfintele Taine–Dosarul unei controversă–mărturiile Tradiției, trad. de Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2006.
- Îndreptarea Legii (1652), Ed. Academiei Române, București, 1962.
- JOANNOU, P., *Pape, concile et patriarches*, Roma, 1962.
- JOUBEIR, A., *La notion canonique de rite, essai historico-canonique*, Pontificia Universitas Lateranensis, Rome 1961.
- KUNG, Hans, *La Primaute de Pierre dans l'Eglise orthodoxe*, Neuchatel, 1960.
- L'HUILLIER, Peter, *Dreptul bisericesc la Sinoadele Ecumenice I-IV*, trad. de Alexandru I. Stan, Ed. Gnosis, București, 2000.
- LEYS, A., *Ecclesiological Impacts of the principle of subsidiarity*, Uitgeverij Kok, Kampen, 1995.
- LOSINGER, A., *Relative Autonomy. The Key to Understanding Vatican II*, Frankfurt-Berlin-Bem-New York-Paris-Wien, 1997.
- LUPU, Ș., *La sinodalità e/o conciliarità, espressione dell'unità e della cattolicità della Chiesa in Dumitru Stăniloae (1903-1993)*, Roma, 1999.
- Manualul juridic al lui Andronache Donici*, București, 1959.
- MARINI, F. J., *The power of the Patriarch: patriarchal jurisdiction on the verge of the Third Millennium*, New York, 1998.
- MERTON, R., *Intermarriage and the structure. Fact and theory*, R. L. Coser, St. Martin's Press, New York, 1966.
- MEYENDORFF, John, *Biserica Ortodoxă ieri și azi*, trad. de Cătălin Lazurcă, Ed. Anastasia, București, 1996.
- MEYENDORFF, John, *Marriage, An Orthodox Perspective*, St. Vladimir's Seminary Press, New York, 2000.
- MIELE, M., *Dalla sinodalità alla collegialità nella codificazione latina*, Cedam, Padova, 2004.
- MIHOC, Constantin, *Taina Căsătoriei și familia creștină în învățăturile marilor Părinți ai Bisericii din secolul IV*, Ed. Teofania, Sibiu, 2002.
- MILAȘ, Nicodim, *Canoanele Bisericii Ortodoxe însoțite de comentarii*, vol. I-III trad. de Uroș Kovincici și Nicolae Popovici, Tipografia Diecezana, Arad, 1930-1936.
- MONDIN, G. B., *Le nuove ecclesologie. Un'immagine attuale della Chiesa*, Battista, Roma, 1980.
- NICHOLS, A., *Theology in the Russian Diaspora: Church, Fathers, Eucharist in Nikolai Afanas 'ev [1893-1966]*, University Press, Cambridge, 1989.
- Nuove terre e nuove Chiese. Le comunità di fedeli orientali in diaspora*, L. Okulik (ed.), Venezia, 2008.
- PALLATH, P., *The Synod of Bishops of Catholic Oriental Churches*, Mar Thoma Yogam, Rome, 1994.
- PAPATHOMAS, G., *Essai de bibliographie (ad hoc) pour l'étude des questions de l'autocephalie, de l'autonomie et de la diaspora*, Katerini, 2000.

- PAPATHOMAS, G., *Le patriarcat cecumenique de Constantinople dans l'Europe Unie. Approche nomocanonique*, Katerini, 1998.
- PAPATHOMAS, G. și PALLI, M. H., *The Autonomous Orthodox Church of Estonia – L'Eglise autonome orthodoxe d'Estonie. Approche historique et nomocanonique*, Katérini, 2002.
- PAPATHOMAS, G., *Le Patriarcat Œcuménique de Constantinople, les Eglises autocéphales orthodoxes de Chypre et de Grèce et la Politeia monastique du Mont Athos dans l'Europe Unie*, (thèse de doctorat), Paris, 1994.
- PAPATHOMAS, Grigorios D., *Essais de Droit canonique orthodoxe*, Firenze, Università degli Studi di Firenze/Facoltà di Scienze Politiche „Cesare Alfieri” (coll. Seminario di Storia delle istituzioni religiose e relazioni tra Stato e Chiesa-Reprint Series, nr. 38), 2005, IV.
- PETRA B., *La penitenza nelle Chiese ortodosse. Aspetti storici e sacramentali*, Ed. Dehoniane, Bologna, 2005.
- PETREUȚĂ, Ioan, *Rudenia spirituală*, Ed. Diecezana, Arad, 1941.
- PETRITAKIS, L., *L'Exercice du pouvoir canonique et administratif a l'Eglise orientale*, Praga, 1975.
- PHIDAS, Vlassios, *Droit canon. Une perspective orthodoxe*, Chambésy/Genève, 1998.
- PILAT, L., *Între Roma și Bizanț. Societate și putere în Moldova (sec. XIV-XVI)*, Iași, 2008.
- POCITAN, Vasile, *Geneza demnității patriarhale și Patriarhatele Bisericii Ortodoxe*, București, 1926.
- POMMARES, J.-M., *La coordination des fors interne et externe dans l'ordonnement canonique actuel*, Rome, 1993.
- PRADER J., *Il Matrimonio in Oriente e in Occidente*, Roma, 1992.
- PRADER, J., *Primato del Successore di Pietro nel ministero della Chiesa. Considerazioni della Congregazione per la Dottrina della Fede*, Città del Vaticano, 2002.
- Pravila bisericească (numită cea mică), tipărită în Monastirea de la Govora la anul 1640 și Pravila lui Mateiu Bassarab cu canoanele sântilor apostoli (întitulată Îndreptarea Legei), tipărită la Târgoviște în anul 1652*, Bujoreanu Ioan (ed.), Tipografia Academiei Române, București, 1888.
- PREDA, Radu, *Biserica în Stat. O invitație la dezbateri*, Ed. Scripta, 1999.
- QUINN, J. R., *The Reform of the Papacy. The Costly Call to Christian Unity*, Crossroad Pub., New-York, 1999.
- RAMOS, F. J., *Le Diocesi nel Codice di Diritto Canonico. Studio giuridico-pastorale sulla organizzazione ed i raggruppamenti delle Chiese particolari*, Roma, 1997.
- RENE, W., *De la contume dans le Droit canonique*, Paris, 1928.
- REY-MERMET, Théodule, *Ce que Dieu a uni... le mariage chrétien hier et aujourd'hui*, Ed. du Centurion, Paris, 1974.
- RIZESCU, Ioan, *Pravila ritorului Lucaci (1581)*, București, 1981.
- RODOPOULOS Panteleimon, *An overview of orthodox canon law*, Rollinsford, New Hampshire, 2007.
- RONDET, H., *Introduction à l'étude de la théologie du mariage*, Paris, 1960.
- RUS, Constantin, *Drept Bisericesc I*, Ed. Mirador, Arad, 2000.
- SAAD, Charl., *La disparité de Culte matrimoniale dans le Droit des Religions chrétienne et musulmane (These de doctorat)*, Paris, 2003.
- SADKOWSKI, Al., *La coupe commune dans le rite byzantin du mariage (Mémoire présent pour l'obtention d'une Maitrise en Théologie orthodoxe-Polycopié)*, Ed. de l'Institut de Théologie Orthodoxe "Saint Serge", Paris, 2005.
- ȘAGUNA, Andrei, *Compendiu de Drept Canonic*, Sibiu, 1871.
- ȘAGUNA, Andrei, *Compendiu de Drept canonic*, Sibiu, 1913.
- ȘAGUNA, Andrei, *Cunoștințe folositoare despre trebile Căsătoriilor, spre folosul Preoțimei și al Scaunelor protopopești*, Tipografia diecezană, Sibiu, 1854.
- ȘAGUNA, Andrei, *Elementele Dreptului canonic*, Sibiu, 1855.

- ȘAGUNA, Andreiu, *Compendiu de Dreptul canonic al Unei Sânteii Sobornicești și Apostolești Biserici*, Sibiu, 1913.
- SALACHAS, D. J., *Taina căsătoriei după noul Cod al Bisericii catolice romane*, Ed. Institutului Patriarhal de Studii Patristice, Tesalonic, 1984.
- SALACHAS, D., *Istituzioni di diritto canonico delle Chiese cattoliche orientali*, EDB, Bologna, 2003.
- SCANZILLO, G., *La Chiesa, sacramento di comunione: commento teologico alla „Lumen Gentium”*, Napoli, 1987.
- SCHATZ, K., *La primauté du Pape. Son histoire des origines à nos jours*, Ed. du Cerf, Paris, 1992.
- SCHMEMANN, Alexander, *Din apă și din Duh. Studiu liturgic al Botezului*, trad. de Ioan Buga, Ed. Symbol, București, 1992.
- SCHMEMANN, Alexander, *Pentru viața lumii. Sacramentele și ortodoxia*, trad. de Aurel Jivi, EIBMO, București, 2001.
- SCHNEIDER, Johann, *Ecleziologia organică a mitropolitului Andrei Șaguna și fundamentele ei biblice, canonice și moderne*, trad. de Ioan I. Ică jr., Ed. Deisis, Sibiu, 2008.
- SCHOUPPE, J.-P., *Elementi di diritto patrimoniale canonico*, Ed. Dott. A. Giuffrè Milano, 1997.
- SCHOUPPE, J.-P., *Le droit canonique. Introduction générale et droit matrimonial*, Story- Scientia, Bruxelles, 1991.
- ȘESAN, Valerian, *Curs de Drept bisericesc oriental*, Cernăuți, 1942.
- ȘESAN, Valerian, *Dreptul de devoluțiune al patriarhului și al mitropolitului*, Cernăuți, 1937.
- ȘESAN, Valerian, *Revizuirea canoanelor și a altor norme bisericești, precum și codificarea lor*, Cernăuți, 1937.
- SIMONINI, A., *Autocefalia ed esarcato in Italia*, A. Longo, Ravenna, 1969.
- SOARE, Gheorghe I., *Mitropolia în Dreptul Canonic Ortodox*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1939.
- SOARE, Gheorghe I., *Natura juridică a consistoriilor bisericești*, Tipografia Cărților Bisericești, București, 1943.
- SPULBER, C. A., *Cea mai veche pravilă românească*, Cernăuți, 1930.
- STAN, Lavinia și TURCESCU, Lucian, *Religion and Politics in Post-communist Romania*, University Press, Oxford, 2007.
- STAN, Liviu, *Biserica și Dreptul. Izvoarele dreptului canonic*, Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2012.
- STAN, Liviu, *Dreptul în gândirea românească*, Brașov, 1943.
- Statutul organic al Bisericii Greco-Orientale Romane din Ungaria și Transilvania cu un Suplement*, Sibiu 1907.
- Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, EIBMO, București, 2011.
- SWEETING, M., *Mariages mixtes*, Strasbourg, 1963.
- TAULE, L. G., *Episcopal Collegiality and Vatican II. The Influence of Paul VI*, Manila, 2004.
- THEKKEKARA, G., *The power of the Roman Pontiff in Relation to the Churches „sui iuris”: an analytical study of CCEO can. 43 with special reference to the patriarchal Churches in an ecumenical perspective*, Roma, 2006.
- THILS, G., *La primauté pontificale. La doctrine de Vatican I. Les voies d'une révision*, Duculot, Gembloux, 1972.
- TILLARD, J.-M., *L'Eglise locale. Ecclesiologie de communion et catholicité*, Paris, 1995.
- TULCAN, Ioan, *Unitatea Bisericii și temeurile ei dogmatice în Teologia Ortodoxă și Evanghelică-Luterană mai nouă*, Arad, 1999.
- VINTILESCU, Petre, *Spovedania și Duhovnicia*, Ed. Episcopiei, Alba-Iulia, 1995. GHIUȘ, Benedict, *În ce condiții ne putem împărtăși*, Ed. Bizantină, București, 2003.
- VISCUSO, P., *A Quest for Reform of the Orthodox Church: the 1923 Pan-Orthodox Congress: an analysis and translation of its acts and decisions*, Berkeley, 2006.